

Kategória: .....

Név: .....

Iskola: .....

IRINYI KÉMIAVERSENY BUDAPESTI FORDULÓJA

2019. február 28.

Formalinoldat formaldehid-tartalmának meghatározása jodometriásan

A formaldehidet fenollal, karbamiddal vagy melaminnal reagáltatva műgyanta előállítására használják. Az így előállított gyantát főként ragasztóként vagy hab formájában hőszigetelőként alkalmazzák. Mindezekon túl a formaldehid festékekben, és egyes robbanóanyagokban is megtalálható. Régebben a formaldehidet emberi és más szövetek fertőtlenítésére, balzsamozására is használták. Élelmiszerekben is alkalmazták tartósítószerként E240 számmal. Mérgező hatása miatt az Európai Unióban 2007. szeptember 22. óta tilos a használata, mint tartósító vagy balzsamozószer.

Feladatod formaldehid-tartalmú formalinoldat vizsgálata. A formalin 30,0 tömegszázalék formaldehidet tartalmaz, az oldat sűrűsége, $\rho = 1,09 \text{ g/cm}^3$. A méréshez meghatározott térfogatú formalinoldatot mértünk be.

A formaldehid (CH_2O) lúgos közegben jód hatására hangyasavvá oxidálható (HCOOH), amely a lúg feleslegben a hangyasav sójává alakul (HCOONa). Savanyítást követően a fölös jódot nátrium-tioszulfát mérőoldattal határozzuk meg.

Kiegészítendő egyenletek: $\text{CH}_2\text{O} + \text{I}_2 + \text{NaOH} = \text{HCOONa} + \text{NaI} + \text{H}_2\text{O}$

$A_r(\text{C}) = 12,01$ $A_r(\text{O}) = 16,00$ $A_r(\text{H}) = 1,01$ $A_r(\text{I}) = 126,90$

Formalinoldat formaldehid-tartalmának meghatározása:

A meghatározás menete:

1. A munkahelyeden lévő $200,0 \text{ cm}^3$ -es mérőlombik tartalma: a meghatározott térfogatú formalinoldat és (a vele lúgos közegben reakcióba lépő és feleslegben maradó) $25,00 \text{ cm}^3$ térfogatú, $0,5050 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú I_2 mérőoldat, amelynek I_2 -tartalma a reakció eredményeként csökkent.
2. Az oldatból készíts törzsoldatot! (Töltsd fel a körjelig, homogenizáld!)
3. Pipettázd a törzsoldat $20,00 - 20,00 \text{ cm}^3$ -t titráló lombikba!
4. Mérj hozzá automata adagolóból $5,0 \text{ cm}^3$ 10 tömegszázalékos sósavat!
5. Adj hozzá mérőhengerrel kb. 20 cm^3 desztillált vizet!
6. Titráld az így elkészített oldatot $0,1020 \text{ mol/dm}^3$ koncentrációjú $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$ -mérőoldattal először szalmasárga színig, majd 5 csepp keményítő indikátor hozzáadása után színtelenre.
7. Legalább három titrálást végezz!

A $\text{Na}_2\text{S}_2\text{O}_3$ - mérőoldat fogyása $20,00 \text{ cm}^3$ törzsoldatra: 1. .... cm^3
2. .... cm^3
3. .... cm^3

Átlagfogyás: ..... cm^3

A) A mérőlombikban a feleslegben maradt I_2 - tartalom: ..... mol.

B) A mérőlombikban elreagált formaldehid-tartalom: ..... g.

C) A vizsgálathoz bemért formalin oldat térfogata: ..... cm^3 .

A eredményeket csak követhető számolás estén fogadjuk el!